

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

2 mars 2004

PROJET DE LOI

**relatif à l'insaisissabilité des montants prévus
aux articles 1409, 1409bis et 1410 du
Code judiciaire lorsque ces montants sont
versés sur un compte bancaire**

AMENDEMENTS

N° 14 **DU GOUVERNEMENT**

(Sous-amendement à l'amendement n° 2, DOC 51 639/002)

Art. 2

Dans l'article 1411bis proposé, apporter les modifications suivantes :

a) **au § 3, dans le texte néerlandais, remplacer le mot «toestaan» par les mots «het mogelijk maken» ;**

b) **au § 3, remplacer les mots «attribué aux» par les mots «indiqué au regard des» ;**

c) **compléter le § 6 par l'alinéa suivant :**

«Aucun code ne peut être attribué lors d'un versement en espèce réalisé sur le compte à vue par le titulaire du compte».

Documents précédents :

Doc 51 **639/ (2003/2004) :**

001 : Projet transmis par le Sénat sous la législature précédente et relevé de caducité.

002 et 003 : Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

2 maart 2004

WETSONTWERP

betreffende de onvatbaarheid voor beslag van de bedragen waarvan sprake is in de artikelen 1409, 1409bis en 1410 van het Gerechtelijk Wetboek wanneer die bedragen op een bankrekening zijn gestort

AMENDEMENTEN

Nr. 14 **VAN DE REGERING**

(Subamendement op amendement nr. 2 DOC 51 639/002)

Art. 2

In het voorgestelde artikel 1411bis, de volgende wijzigingen aanbrengen :

a) **in § 3 het woord «toestaan» vervangen door de woorden «het mogelijk maken» ;**

b) **in § 3 de woorden «toegekend aan» vervangen door de woorden «vermeld bij» ;**

c) **paragraaf 6 aanvullen met het volgende lid :**

«Geen enkele code mag vermeld worden bij een storting in contanten die uitgevoerd wordt door de houder van de zichtrekening».

Voorgaande documenten :

Doc 51 **639/ (2003/2004) :**

001 : Ontwerp overgezonden door de Senaat tijdens de vorige zittingsperiode en van verval ontheven.

002 en 003 : Amendementen.

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à intégrer dans le projet certaines remarques d'ordre technique formulées par le représentant de l'Association belge des banques lors de son audition par la Commission, de même qu'à lutter contre un risque de fraude de la part du titulaire du compte.

La première modification (en néerlandais) concerne une traduction erronée de «permettent». Il convient de remplacer «toelaten» par «mogelijk maken».

La deuxième modification consiste en une amélioration d'ordre technique étant donné que le code n'est pas «attribué» mais bien «mentionné» au moment de l'inscription des montants au crédit du compte à vue. Le code est en effet attribué au moment où le donneur d'ordre transmet le paiement à son institution financière qui le communiquera à son tour à l'établissement de crédit auprès duquel le compte à vue est ouvert.

Le n° 3 de l'amendement vise à lutter contre un risque de fraude de la part du titulaire du compte, qui effectuerait des versements en espèces sur son propre compte en décidant d'y attribuer un code particulier.

Sous réserve de cette exception, il importe de maintenir le principe selon lequel les versements en espèce au guichet d'une banque doivent, lorsqu'ils ont pour objet des revenus protégés, être accompagnés d'un code. En effet, la situation se présente régulièrement en pratique de PME dont les gérants, craignant les saisies arrêt sur les comptes de la société, conservent de l'argent liquide et paient les salaires directement au guichet de la banque, sur le compte des salariés. Il serait injuste et discriminatoire de priver les salariés de ces PME du caractère automatique de la protection.

En outre, plusieurs raisons justifient que les personnes qui effectuent des versements de sommes insaisissables en espèces au guichet soient également tenues d'attribuer un code aux montants insaisissables à l'occasion de ce versement.

En premier lieu, une telle différence créerait une discrimination injustifiée entre les débiteurs/bénéficiaires dont le compte bancaire fait l'objet d'une saisie. En effet, selon que les revenus protégés qui leur reviennent sont virés par un virement bancaire ou au contraire sont versés en espèce au guichet, la protection aura ou non un caractère automatique. En cas de virement bancaire, le débiteur/bénéficiaire n'aura aucune démarche particulière à effectuer pour rapporter la preuve qu'il s'agit de montants insaisissables, puisqu'un code sera attribué au virement. Au contraire, en cas de versement en espèce au guichet, aucun code ne sera attribué au versement, de sorte que le débiteur devra rapporter la preuve qu'il s'agit bien de montants protégés.

VERANTWOORDING

Het voorliggende amendement beoogt bepaalde technische opmerkingen te integreren in het ontwerp, die werden geformuleerd door de vertegenwoordiger van de Belgische Bankvereniging tijdens de hoorzitting van de Commissie. Het amendement beoogt daarnaast ook de bestrijding van een risico van fraude door de rekeninghouder.

De eerste wijziging is een slechte vertaling van «permettent». Er moet staan: «mogelijk maken» i.p.v. «toelaten».

De tweede wijziging is een technische verbetering daar de code niet wordt «toegekend» op het moment van de inschrijving van de bedragen op de creditzijde van de zichtrekening maar wel wordt «vermeld». De toekenning van de code gebeurt immers op het moment dat de opdrachtgever de betaling doorgeeft aan zijn financiële instelling die ze op haar beurt zal overzenden aan de kredietinstelling waar de zichtrekening aangehouden wordt.

De derde wijziging van het amendement beoogt het bestrijden van een risico op het plegen van fraude door de houder van de rekening, die stortingen in contanten op zijn eigen rekening zou doen en die zou besluiten om er een bijzondere code bij te vermelden.

Onder voorbehoud van deze uitzondering is het belangrijk dat men het principe behoudt volgens welke de stortingen in contanten bij het loket van een bank moeten voorzien zijn van een code indien de stortingen het voorwerp zijn van beschermde inkomsten. Deze situatie doet zich in de praktijk inderdaad geregeld voor bij de KMO's, waar de geranten, die vrezen dat er beslag onder derden gelegd wordt op de rekeningen van de vennootschap, contanten aanhouden en de lonen rechtstreeks aan het loket van de bank op de rekening van de loontrekkenden storten. Het zou onrechtvaardig en discriminerend zijn om de loontrekkenden van deze KMO's het automatisch karakter van de bescherming te ontzeggen.

Meerdere redenen rechtvaardigen bovendien dat de personen die stortingen in contanten uitvoeren aan het loket er ook toe gehouden zijn om een code toe te kennen aan de bedragen die onvatbaar zijn voor beslag op het moment dat die storting gebeurt.

In de eerste plaats zou een dergelijk verschil een onrechtvaardige discriminatie scheppen tussen de schuldenaars/voordeelgenieters wiens bankrekening het voorwerp is van een inbeslagname. Het is inderdaad zo dat, naargelang die beschermde bedragen die hen toekomen via een storting op een bankrekening of via een storting in contanten aan het loket, de bescherming al dan niet een automatisch karakter zal hebben. Bij storting op een bankrekening moet de schuldenaar/voordeelgenieter geen enkele bijzondere stap zetten om te bewijzen dat het over bedragen gaat die niet vatbaar zijn voor beslag, aangezien er aan de overschrijving een code zal toegekend zijn. Bij een storting in contanten aan het loket zal er daarentegen geen code toegekend worden, zodat de schuldenaar het bewijs zal moeten leveren dat het wel degelijk om beschermde bedragen gaat.

Cela remet en cause le principe de l'automatisme de la protection. Or, le Conseil de la Consommation estimait que le système proposé devait revêtir un caractère automatique.

L'argument du risque de fraude ne justifie par ailleurs pas une telle exclusion. Le versement en espèce n'est pas la seule hypothèse dans laquelle la fraude est théoriquement possible : un donneur d'ordre mal intentionné peut tout aussi facilement virer de l'argent au débiteur saisi en attribuant frauduleusement un code au virement bancaire, tout comme le débiteur peut lui-même faire. Néanmoins, des sanctions civiles et pénales dissuasives sont prévues à charge des fraudeurs.

D'autre part, l'uniformité, la cohérence et l'efficacité du système de protection envisagé par le projet seraient mises en péril si une telle différence de traitement était admise.

Enfin, il n'est pas demandé aux banques de mentionner d'initiative un code lors du versement en espèces, mais simplement, tout comme en cas de virement, de mentionner le code qui leur est transmis par la personne qui effectue le versement. Il n'y a pas d'obligation nouvelle pour celle-ci, et pas plus qu'en cas de virement elles n'ont à juger de la légitimité de l'attribution d'un code.

La ministre de la Justice,

Laurette ONKELINX

N° 15 DE MME LALIEUX ET M. PERPETE

Art. 3bis (nouveau)

Insérer un article 3bis, rédigé comme suit :

«Art. 3bis. — L'article 27bis de la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation, modifié par l'arrêté royal du 13 juillet 2001 et par la loi du 24 mars 2003 est complété par un § 6, rédigé comme suit :

«§ 6. Par dérogation à l'article 3, § 1er, 3°, aucune compensation, conventionnelle ou légale, ne peut être opérée entre des montants insaisissables en vertu des articles 1409, 1409bis et 1410 du Code judiciaire, versées sur un compte à vue ouvert dans un établissement de crédit visé à l'article 1er de la loi du 22 mars 1993 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit, et un découvert non autorisé sur ce compte.

Dit zet het principe van de automatische bescherming op losse schroeven, terwijl de Raad voor het Verbruik van mening was dat het voorgestelde systeem een automatisch karakter moest hebben.

Het argument dat de kans op fraude bestaat verrechtvaardigt een dergelijke uitsluiting trouwens niet. De storting in contanten is niet de enige hypothese waarbij fraude mogelijk is: een opdrachtgever met kwade bedoelingen kan net zo makkelijk geld storten op de rekening van de schuldenaar die het voorwerp van een inbeslagname is en daarbij frauduleus een code vermelden op de bankoverschrijving, net zoals de schuldenaar dat zelf kan doen. Er zijn niettemin afschrikkende burgerrechtelijke en strafrechtelijke sancties voor de fraudeurs.

Anderzijds zouden de uniformiteit, de coherentie en de efficiëntie van het door het ontwerp voorziene beschermings-systeem in gevaar komen indien een dergelijk verschil in behandeling zou toegelaten worden.

Tot slot wordt er aan de banken niet gevraagd om op eigen initiatief een code op te geven bij een storting in contanten, maar gewoon, zoals bij een overschrijving, de code die ze doorgegeven kregen door de persoon die de storting uitvoert te vermelden. Er is dus geen nieuwe verplichting voor de banken en zoals bij een overschrijving moeten zij niet oordelen over de legitimiteit van het toekennen van een code.

De minister van Justitie,

Laurette ONKELINX

Nr. 15 VAN MEVROUW LALIEUX EN DE HEER PERPETE

Art. 3bis (nieuw)

Een artikel 3bis invoegen, luidend als volgt :

«Art. 3bis. — Artikel 27bis, van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 13 juli 2001 en de wet van 24 maart 2003, wordt aangevuld met een § 6, luidend als volgt :

«§ 6. In afwijking van artikel 3, § 1, mag geen enkele schuldvergelijking bij overeenkomst of krachtens de wet plaatsvinden tussen bedragen die krachtens de artikelen 1409, 1409bis en 1410 van het Gerechtelijk Wetboek niet vatbaar zijn voor beslag en die werden gestort op een rekening-courant bij een kredietinstelling bedoeld in artikel 1 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, en een niet-toegestane debetstand op die rekening.

La décision de rembourser le découvert visé à l'alinéa 1er avec des sommes insaisissables doit être postérieure à la naissance de ce découvert.

Chaque extrait de compte mis à la disposition du client doit lui mentionner à l'existence du découvert non autorisé et l'informer de la possibilité de négocier et d'élaborer un règlement avec l'établissement de crédit.

Le client sera invité à contacter ce dernier dans les 30 jours à dater de la naissance du découvert non autorisé visé à l'alinéa 1er.

Si le client ne contacte pas l'établissement de crédit dans ce délai, l'interdiction prévue à l'alinéa § 1er n'est plus applicable.».».

André PERPETE (PS)
Karine LALIEUX (PS)

De beslissing om de in het eerste lid bedoelde debetstand weg te werken met bedragen die niet vatbaar zijn voor beslag moet dateren van na het optreden van die debetstand.

Elk dagafschrift dat ter beschikking wordt gesteld van de cliënt moet het bestaan van de niet-toegestane debetstand vermelden en moet hem in kennis worden stellen van de mogelijkheid om met de kredietinstelling te onderhandelen en een regeling uit te werken.

De cliënt wordt verzocht met de kredietinstelling in contact te treden binnen 30 dagen na het optreden van de in het eerste lid bedoelde niet-toegestane debetstand.

Indien de cliënt niet binnen die termijn met de kredietinstelling in contact treedt, geldt het in het eerste lid bedoelde verbod niet meer.».».